

Amel Jašarević,
student III godine Filozofskog fakulteta u Sarajevu
Prva nagrada na konkursu Fonda "Bošnjaci" Sarajevo

Čudim se, čudim. Svaki dan se čudim, a ne mogu se čudom načuditi.
Tobe ja Rabbi!

Pričao mi je jednom prilikom jedan dobri čovjek kako je u Bosni bilo muslimana i za vrijeme objave Kur'ana posljednjem Božijem poslaniku Muhammedu, alejhi-s-selam. Veli mi taj čovjek da je ondašnji bosanski duhovni poglavar, djed, na osnovu promjena u prirodi i na osnovu nebeskih znakova predvidio pojavu novog Pejgambera. Odmah je poslao delegaciju od četrdeset dobrih ljudi u Arabiju. Oni su do tamo išli pješice, bosi. Stoga ih prozvaše Bosancima, a njihovu zemlju Bosnom. U Arabiji su prihvatili islam i vratili se nazad u domovinu. Bilo to je u mekanskom periodu objave, kada još nije bio naređen namaz, tako da danas nema tragova džamija i mesdžida iz tog vremena. Potomci tih ljudi su dolaskom Osmanlija masovno prihvatili islam.

Prošle godine u Travniku sam čuo šta je to Mehmed Fatih sanjao kad je osvojio Bosnu. Pričao mi neki dedo ispred Šarene džamije: „K'o sanja ti Padišah, da je u Bosni zateko hazreti Ebu Bekra, hazreti Osmana i hazreti Aliju, a Omera nigdi na vidiku. Prenu se sultan Mehmed te pozva terdžumane ne bi li mu rastabirli išaret ovoga čudnog sna. Kazaše mu da će do Kijameta ovdi biti islama i iskrenih poput hazreti Ebu Bekra, edebli insana poput hazreti Osmana, hrabrih ratnika poput hazreti Alije, ali neće biti pravde hazreti Omerove nikad.”

Tobe ja Rabbi!

Mati mi je pričala o djedu i nani, rahmetli Idrizu i Mejri, koje ja nisam ni upamtio. Kazivala mi je kako je u njenom selu, dolje blizu potoka, djed vidio nekog dobrog kako obavlja namaz. Odmah sutradan je na tom mjestu napravio sofu - blago uzvišenje kako bi se obilježilo to mubarek mjesto na kojem dobri može serbez klanjati. Narod se ibretio i kradom su rahmetli Idriza uzimali za podsmjeh. Kasnije, kada su komunjare pravili neki bespotrebni put, poravnali su sofu. Djed nije tri dana izlazio iz kuće od teškog jada. A u djedovoj kući je konačio svaki musafir koga bi putevi sudbine naveli kroz selo. Bilo je tu različitih sorti ljudi svih zakona i običaja. Posebno je bio sažaljiv na hercegovačke trgovce duhanom, koji su u rancima nosili duhan iz Hercegovine prema unutrašnjosti Bosne i njime trgovali. Kada mu je nana jednom zamjerila što svraća vlahu na konak, djed ju je zagrlio i blago rekao: „Pa bona, Mejro, zar si zaboravila da smo svi Ademova djeca?!“ Još mi je majka kazivala da moj djed nikad nije kući donio cijelu platu, nego vazda pola. Ona druga polovica bi završila kod mahalske djece, koja su svakog prvog u mjesecu željno iščekivala svoj udio u onome što je Allah podario djedu. Kada mu je duša, na poziv Gospodara, preselila na bolji svijet a džematlije tijelo predali zemlji, na njegovom mezaru se dešavalo nešto neobično. U akšamski vakat se na djedovom kaburu pojavljivao nur, koji se vezao za nebo i ostajao tu za vrijeme akšam- namaza. Tako je bilo cijelu prvu sedmicu.

Tobe ja Rabbi!

Babo mi je pričao o rahmetli djedu i nani, Osmanu i Hatidži. Djeda nisam upamtio, na naninoj dženazi sam bio. Ispostila ramazan, razboljela se trećeg dana Bajrama i za fehtu preselila na bolji svijet. Kažu kao pticu lahko dušu pustila. Za djeda mi je babo kazivao kako je poslije „onoga“ rata radio u Prozoru. Morao je pješaćiti preko planine da bi iz gornjovakufskog sela Cvrča stigao na posao. Rano je kretao od kuće, prije zore. Živjelo se skromno i u kući nije bilo sahata, a kamoli vaktije pa bi rahmetli Osman klanjaj tri-četiri puta sabah-namaz dok bi došao do radnog mjesta. Bilo ga strah da ne propusti Božiji farz ili da ga ne klanja na vrijeme. Ljudi okolo pričali kako im se pored puta jutrom priviđa neki dobri gdje klanja, a to je bio on, moj rahmetli djed.

Tobe ja Rabbi!

Ljetos sam bio malo tužan. Pritisnuo dunjaluk sa svih strana pa mi se prsa suzila. Sjedio sam u avliji i razmišljao o tadašnjim problemima kad putem naiđe hadži Jusuf. Još uvijek nosi svoj smaragdnazeleni tespih u ruci, pomislih. Nazva mi selam i upita za zdravlje, ja mu još ljepše otpozdravih i ponudih ga da sjedne. Nekoliko trenutaka je gledao u mene, a potom kroz blagi osmijeh na licu počeo govoriti: “Sinko, sav ovaj dunjalučki život je davno izrežirani film. Sve je postavljeno na svoje mjesto, a ti samo gledaj i Allaha spominji. Bio je tako neki car, pa je tražio da mu se na prstenu ugravira neka misao, koja će mu kad je tužan vratiti nadu, a kad je sretan opomenuti ga da se previše ne zanosi. Mudraci mu na prstu ugraviraju: I to će proći. Tako, sine, kada si sretan, vazda postoji strah da će sreća biti smijenjena tugom, a kad si tužan, vazda je tu nada koja te čuva da ne poklekneš. Na kraju ispada niti je do kraja dobro kad je dobro, niti je do kraja loše kad je loše. Lažni dunja - što bi narod rekao.” Nisam ni primijetio kada je Jusuf otišao. Sjedio sam tako pola sahatu zagledan u alem džamije preko puta moje kuće. Kad sam se prenuo iz tog čudnog stanja, vidio sam da Jusufa nema, ali nije bilo ni tegobe koja mi je do maločas pritiskala prsa. Osvrnuh se oko sebe – svuda zelenilo, šume i brda kao da ih prvi put vidim. Hazreti Hidr je sigurno bio u Bosni. Možda je hadži Jusuf Hidr svoga vremena.
Tobe ja Rabbi!

Prolazim hodnikom, a iz kuhinje dopire miris svježih ispečenih hurmašica. Na sredini stola stoji tanjir pun ove moje omiljene poslastice. “Ovo ti je poslala Fatima!”, veli mi majka. To je ona Fatima koja me, kad god krenem u Sarajevo, zaustavi u putu i ubaci mi u torbu neki zamotuljak, a nakon rukovanja s njom u ruci mi se redovno nađe pokoja marka.
Tobe ja Rabbi!

Gledam ovu svoju priču - haman da Bosnu ni spomenuo nisam. A nije da je nisam nakitio. I zaista o čemu bi to priča o Bosni i mojoj vezanosti za nju mogla pričati osim o dobrim ljudima i Božijoj milosti prosutoj po njima. Zato nije ni čudo da sam u njoj spomenuo ova časna imena: Muhammed, Mehmed, Ebu Bekr, Osman, Alija, Omer, Idriz, Mejra, Hatidža, Jusuf, Hidr, Fatima. I svi se oni našli u priči o Bosni. Nije li sva dobrota u Bosni, zar nije sve moje ovdje, u ovoj Bosni.
Tobe ja Rabbi!

Zato se i čudim. Koliko god se čudim dobroti, koja izbija iz kazivanja u ovoj priči, toliko se čudim onima koji je ne umiju osjetiti. Gledao sam na televiziji srpskog političara kako prijeti da će cijepati Bosnu. Kako će neko cijepati ono što je Uzvišeni stavio pod svoju zaštitu?
Ali nisu slijepe oči, nego srca u grudima.
Tobe ja Rabbi!

Čudim se, čudim. Svaki dan se čudim, a ne mogu se čudom načuditi.
Tobe ja Rabbi!